

E AHA TE TA'ERO "CIGUATERA" ?

Te ta'ero « ciguatera » o te ta'erora'a ia te tino i te mā'a i muri mai i te 'amura'a i te i'a piri pae a'au. Ua mātārohia teie ta'ero mai te tau mai, ua 'aere ho'i nā roto i te tā'ato'ara'a o te mau fenua māhanahana e, ua 'itehia te rahi o te mau hotu o tāna i fa'atupu i te pae o te ea e te 'imira'a faufa'a.

4 - Te mau tāpa'o

E 'itehia te mau tāpa'o o te ta'ero e piti e tae atu 'ahuru ma piti hora i muri mai i te 'amura'a i te i'a. Teie te mau tāpa'o 'ite pinepinehia :

- e hina'aro piha'e, e piha'e, e hi, e māui te vaira'amā'a ;
- e mā'ero ;
- e pūtāputa, e aore ra e hōpi'ipi'i 'ati'a'e te 'utu, te ihu, nā rima, nā 'āvae e te tahi mau vāhi 'ē atu i ni'a i te 'iri ;
- e mai te mea ra e pa'apa'a te 'iri iā tāpe'a i te pape to'eto'e ;
- e māuiui te uaua e te mau fātira'a ivi ;
- e māuiui te upo'o, e rohirohi, e tahe te hou, e pūto'eto'e ;
- e taere te tupa'ipa'ira'a māfatu.

5 - Te rapa'aura'a

Aita e rā'au rapa'aura'a ta'ero-a tae mai i teie mahana. E pāpa'i mai te taote i te mau rā'au nō te tāmārū i te mau fifi e te māuiui. E rave rahi mau rā'au tahiti teie e fa'a'ohipahia nei, e te manuia nei vetahi.

E fa'atupu mai te mau ta'ero rahi i te ha'aparuparu, te mo'era'a o te hiro'a e tae atu i te pohe.

E riro 'outou i te ta'ero hau atu hō'ē taime. I te mau taime ato'a 'outou e ta'ero ai, e puai noa atu ā taua ta'ero ra i roto ia 'outou e, e hau atu ā tō 'outou fāna'o i te 'ite i taua mau tāpa'o ra. E riro te tahi i'a, i 'amuhia e piti e aore ra e rave rahi mau ta'ata i te ha'uti i ni'a noa i te hō'ē o rātou.

3 - Te mau i'a ta'ero

Aita te hōho'a o te i'a, tōna hau'a, tōna monamona e fa'ata'a i te i'a ta'ero i te i'a ta'ero ore. I te ti'ara'a mau, rahi atu te i'a, rahi atu o ia i te ha'apu'e i te ta'ero i roto iana e, rahi atu te fāna'o o te ta'ata i te ta'erohia. Nō reira eiaha roa e 'amu i te 'upa'a e te upo'o o te i'a nō te mea ua rahi hau 'ē te ha'apu'era'a o te ta'ero i roto i teie nā vāhi i tōroto i te i'o. Aita te tunura'a, te ha'apa'arira'a, te tāauahira'a, e te tāmitira'a e fa'a'ore i te ta'ero i roto i te i'o o te i'a. I roto nā vāhi e piti i ro'ohia i te ta'ero, e ere hō'ē a huru te ta'ero o teie nā vāhi nei.

2 - Te terera'a o te mā'a

E 'amuhia teie mau rimu e te mau i'a 'amu rimu, e 'amuhia atu ai teie mau i'a e te mau i'a 'amu i'a. Mea nā reira te ta'ero e pe'e ai e, vaivai noa atu ai i te roara'a o te terera'a o te mā'a. E ta'ero te ta'ata ia 'amu o ia i te i'a ta'ero i te mau tuha'a ato'a o te terera'a o te mā'a mau tuha'a ato'a o te terera'a o te mā'a.

1 - Nō hea mai te ta'ero « ciguatera »

Nō roto mai i te mau rimu hu'a e tupu ni'a i te mau a'au e o tei tū'inohia e te natura iho te mata'i rorofa ianei, e miti fa'a'i, e ha'apohera'a a'au...) e aore ra e te ta'ata (tāna mau 'ohipa patura'a rau).

Teie vetahi mau rāve'a araira'a nō te fa'a'iti mai i te ta'erora'a :

- Eiaha e 'amu i te mau i'a i tu'i te ro'o i te fenua nei e ta'ero rātou (eiaha e tapitapi i te ani i te mana'o o te feia rāva'ai) ;
- E 'amu noa i te mau i'a ri'i hu'a o taua mau huru i'a ra ;
- A tātara fa'aru'e roa te 'ā'au, te ate, te upo'o e te mau huero i'a ;
- Eiaha e ti'aturi noa i ni'a i te mau rāve'a hi'ora'a ta'ero mātārohia e te ta'ata ;
- I muri mai i te ta'erora'a, eiaha e 'amu fa'ahou i te roara'a e hō'ē 'āva'e, te i'a e aore ra te tahi mau hotu moana 'ē atu, e tae atu i te mau 'aratita, eiaha ato'a e inu i te 'ava.